

Către: **DI Radu MARIAN**

Vicepreședintele Comisiei Parlamentare economie, buget și finanțe

Nr. 45-23/SD din 14 iunie 2023

Ref.: Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (nr. 134 din 11 mai 2023)

Stimate Dle Radu Marian,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) Vă adresează cele mai înalte considerațiuni și apreciază deschiderea pentru un dialog constructiv și continuu, care oferă posibilitate de a exprima și participa în procesul decizional și suplimentar la Documentul de poziție EBA nr. 39/23-SD din 24 mai 2023 prezentat anterior, intervine cu unele aspecte complementare.

Reiterăm inoportunitatea și ineficiența proiectului de lege ce are ca efect creșterea și expansiunea sectorului public din contul unor contribuții obligatorii suplimentare a sectorului privat. Pe lângă contribuția financiară achitată, sectorul bancar va suporta costuri și efort suplimentar pentru conformarea la noul cadru legal (de exemplu: notificarea contractelor, intensificarea controalelor ce nu cad sub incidența Legii cadru privind controalele de stat asupra activității de întreprinzător), în detrimentul concentrării pe activități de bază orientate spre necesitățile clienților.

La fel, scoatem în evidență practica vicioasă privind intervențiile frecvente și în perioade scurte de timp la cadrul legal pe domeniul financiar, inclusiv stabilirea unor taxe quasi-fiscale, ceea ce creează lipsă de predictibilitate și afectează mediul investițional al țării.

În contextul în care, totuși, legiuitorul va decide aprobarea acestuia, se propune următoarele modificări pentru a diminua efectele negative ale cadrului regulator propus:

1. *Activitatea autorității responsabile de protecția consumatorilor în domeniul financiar, similar situației actuale, precum și altor domenii și controale de stat, trebuie să fie realizată respectând legislația cadru ce prevede principiile activității de întreprinzător.*

Legile menționate ar urma să rămână aplicabile deoarece instituie anumite garanții și reguli clare de joc privind modul de intervenție a statului în coraport cu mediul de afaceri, care trebuie să asigure un nivel suficient de transparență și proporționalitate, principii promovate intens de către autoritățile publice.

În sensul Legii nr. 235/2006, reglementarea activității de întreprinzător are loc pe următoarele principii de bază: a) previzibilitatea reglementării activității de întreprinzător;
b) transparența decizională și transparența reglementării activității de întreprinzător;
c) analiza impactului de reglementare;
d) reglementarea materială și procedurală a inițierii, desfășurării și lichidării afacerii prin acte legislative;
e) achitabilitatea (proportionalitatea) în raporturile dintre stat și întreprinzător.

În cazul protecției consumatorilor în alte sectoare ale economiei, (acesta fiind un subiect aplicabil tuturor, inclusiv în domeniul vânzării produselor alimentare, prestare servicii HORECA sau medicale, energetice etc.) nu se fac asemenea excepții, prin urmare nu este justificată nici stabilirea unei excepții în domeniul protecției consumatorilor în sectorul financiar, care este și un sector reglementat.

Considerăm inadmisibil existența unor principii diferite de activitate a autorităților publice, pe unul și același domeniu – protecția consumatorilor.

Exceptarea unor autorități publice de la cadrul legal ce prevede principiile de activitate de întreprinzător și modul de interacțiune cu autoritățile publice, reprezintă un precedent periculos și reduce eforturile politicilor publice îndreptate spre crearea unui mediu predictibil și favorabil investițiilor private.

Propunerea de amendament:

La art. I pct.1 din proiectul de lege, alineatul (6) se exclude.

2. Modificarea bazei de calcul a plăților impuse sectorului bancar

Conform analizei de mai jos suma maximă pasibilă conform cotelor maxime propuse de a fi achitată de către sectorul bancar în următorii 5 ani constituie 157 mil. lei (media anuală – 31.4 mil. lei, dublu față de bugetul anual al Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor).

Considerăm nejustificat și un precedent periculos introducerea unor plăți/taxe suplimentare pentru realizarea unor funcții publice (în viitor alte autorități ar fi îndreptățite să perceapă taxe: de ex: Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Serviciul Fiscal de Stat, etc.).

Mai mult ca atât, suntem în prezența unei discriminări când abordarea este una diferită în domeniul protecției consumatorilor, în unele cazuri finanțarea acestui serviciu public fiind făcută din bugetul de stat (altele decât serviciul financiar), iar în alte situații (domeniul financiar) din contul unor plăți suplimentare achitate de sectorul public.

În acest context solicităm excluderea plăților ce urmează a fi puse pe seama sectorului privat.

Mil. lei

	Credite persoane fizice	Suma plăților aferent creditelor	Depozite persoane fizice	Suma plăților aferent depozitelor	Total suma maximă a plăților către CNPF
2023	25 576	12.79	64 919	12.98	25.77
2024	28 134	14.07	71 411	14.28	28.35
2025	30 947	15.47	78 553	15.71	31.18
2026	34 042	17.02	86 409	17.28	34.30
2027	37 446	18.72	95 049	19.01	37.73
Total următorii 5 ani		78.07		79.27	157.34

La fel, considerăm absolut inechitabil perceperea taxelor în baza valorii medii anuale a soldului creditelor. Efortul autorității publice este direct proporțional cu numărul consumatorilor, fapt pentru care se necesită identificarea unei alte baze care să asigure o așezare justă a plăților.

În caz contrar, pentru un credit ipotecar acordat **unui consumator** de 20 de ani suma totală a plăților aferente acestui credit va fi de 10 ori mai mare în comparație cu situația acordării unui credit similar pe un an de zile (în cazul dat numărul consumatorilor poate fi multiplu, în dependență de perioada acordării creditului).

De asemenea, considerăm nejustificată perceperea unor plăți similare, ca valoare nominală, pe soldul depozitelor, având în vedere efortul minim pe care îl realizează autoritatea pe sectorul respectiv. Este de menționat aici, că în scopul protejării cetățenilor, băncile deja achită pentru formarea rezervelor aferente depozitelor, care vor fi în creștere odată cu adoptarea noului proiect de lege cu privire la garantarea depozitelor în bănci.

Cele descrise supra, ne face să concluzionăm că taxele respective i-au forma unor impozite suplimentare, întrucât nu exista o corelare între suma percepută și natura activității efectuată de autoritatea publică.

Astfel, alternativ, pentru a evita situația descrisă supra se propune revizuirea bazei de calcul din *"valoarea medie anuală a soldului creditelor"* în suma *"creditelor noi acordate"* concomitent cu excluderea plăților aferent depozitelor sau cel puțin ajustarea acestora la efortul autorității publice.

Propunerea de amendament:

La art. I pct.2 din proiectul de lege se exclude.

Propunerea de amendament (varianta alternativă):

La art. I pct.2 din proiectul de lege, textul:

” - plățile băncilor în mărime de până la 0,05 la sută din valoarea medie anuală a soldului creditelor acordate persoanelor fizice;

- plățile băncilor în mărime de până la 0,02 la sută din valoarea medie anuală a soldului depozitelor persoanelor fizice;”

se substituie cu textul:

” - plățile băncilor în mărime de până la 0,05 la sută din valoarea anuală a creditelor noi acordate persoanelor fizice consumatori;”

3. Aprobarea/notificarea contractelor de credit

În ceea ce privește modificarea conținutului art. 26 din Legea 202/2013, care se referă la aprobarea de către CNPF a contractelor de credit pentru consumatori pentru fiecare produs, etc., propunem excluderea acestei prevederi în modul în care a fost propusă, or, în caz contrar se încălcă principiile de bază ale relațiilor civile, în special principiul libertății contractuale, fără a se ține cont și de mediul concurențial acerb în care activează operatorii. Prin efectul acestei clauze se instituie noi acte permissive în activitatea de întreprinzător într-o procedură absolut birocrată și se încălcă principiul inițiative antreprenoriale în economia de piață și în principiul libertății contractuale.

La fel, analizând practica României putem concluziona următoarele:

- Nu există o dispoziție legală expresă care să reglementeze obligația instituțiilor de credit de a supune aprobării prealabile de către autoritatea cu competențe în materia protecției consumatorilor a documentației de credit ori de a notifica autoritatea în acest sens;
- Instituțiile de credit au obligația de a pune la dispoziția autorității cu competențe în materia protecției consumatorilor documentele de credit încheiate cu consumatorii, în cadrul controalelor efectuate în temeiul legilor speciale în materia protecției consumatorilor;
- Dispozițiile legale ce reglementează condițiile de acordare a creditelor către consumatori, informațiile prealabile, conținutul și forma contractelor de credit reprezintă criteriile legale avute în vedere de autoritatea cu competențe în materia protecției consumatorilor la evaluarea contractelor de credit, constatarea contravențiilor și stabilirea sancțiunilor corelative.
- Directivele europene în materia contractelor de credit pentru consumatori (Directiva 2008/48/CE), a contractelor de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile

rezidențiale (Directivei 2014/17/UE) și a clauzelor abuzive (Directivei 93/13/CEE) nu impun statelor membre obligația de a implementa o eventuală obligație de aprobare prealabilă a documentației de credit de către autoritățile cu competențe în materia protecției consumatorilor

Propunerea de amendament:

La art. IV pct.4 din proiectul de lege, alineatele (2) – (6) se exclud.

Propunerea de amendament (varianta alternativă):

În cazul menținerii propunere de a efectua notificarea CNPF privind contractele de credit, ceea ce contravine politicilor publice de simplificare a activității de întreprinzător, pentru a minimiza efortul entităților financiare se propune ca aceasta să aibă loc în timp de 10 zile de la lansarea produsului.

Or, conform proiectului de lege, examinarea contractului de către CNPF, nu decade dreptul CNPF de dreptul de intervenție ulterioare.

4. Sistemul de amenzi

Salutăm propunerea autorului proiectului de lege de a exclude cerințele privind limitarea îndatorării consumatorului ce cade sub sancțiunea restituirii doar a sumei principale, limitarea acesteia la depășirea limitei dobânzilor și comisioanelor prevăzute de lege.

Suplimentar la aceasta, pentru a asigura predictibilitate și certitudinea consecințelor și întinderii legislației, inclusiv contravenționale, se propune luarea în considerare a amendamentelor expuse mai jos

Propunerea de amendament:

1. Opțiunea I:

În scopul oferii posibilității de a solicita restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat și a dobânzii (care reprezintă costul sumei în cazul contractului de credit), având în vedere că la moment norma are un caracter inequitabil, mai ales în cazul unor contracte cu termen extrem de lung și având în vedere că pot exista încălcări nesemnificative e.g. aplicarea unei penalități de 0.005% în una din zile.

a) La art. 15 alin. (9), după textul „doar restituirea sumei inițiale debursate” urmează a completa cu cuvintele „și dobânzii”;

b) La art. 15 alin. (9¹), cuvântul „dobânda,” urmează a fi exclus, iar după cuvintele „inițiale debursate” se completează cu cuvintele „și dobânzii”.

2. Opțiunea II:

Considerăm judicios ca în cazul încălcării limitelor privind mărimea dobânzii și a comisioanelor prevăzute de lege (art.15 alin.(7) și (8)), entitatea financiară urmează să restituie suma dobânzii și a comisioanelor care au fost percepute peste limita legală, inclusiv cu

aplicarea unei dobânzi rezonabile asupra acesteia, care urmează a fi percepută în procedura civilă.

Astfel, alineatul (9) din art.15 va avea următorul cuprins:

”(9) În cazul încălcării prevederilor alin.(7) și (8) din prezentul articol, creditorul va restitui debitorului sumele încasate peste limitele prevederilor respective. Prezenta prevedere se aplică inclusiv în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.”

La fel, pentru evitarea unor posibile interpretări greșite, propunem de completat alin.(2) art. 20 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori cu sintagma *”prin derogarea de la prevederile alin (7) art. 15 al prezentei legi”* după cuvintele *”în cazul rambursării anticipate a creditului”*.

3. Se propune completarea art. 344 din Codul Contravențional cu un nou alineat care clarifica ca suma maxima a amenzii aplicate in cadrul unui proces contravențional nu va depăși suma maxima a amenzii indicata pentru încălcarea respectiva si plafonează suma totala a amenzilor pe parcursul unui an la mărimea plății regulatorii, in vederea excluderii unor eventuale abuzuri.

Art. 344 din Codul Contravențional nr. 218/2008 se completează cu alin.(9¹) cu următorul cuprins:

(9¹) În același proces contravențional, pentru același tip de încălcare constatată în mai multe cazuri similare, mărimea sancțiunii nu va depăși maximul amenzii indicat de litera respectivă, iar mărimea maximă a amenzilor aplicate cumulativ pe parcursul unui an calendaristic nu va depăși mărimea plății regulatorii impuse în corespundere cu art. 6 alin. (1) lit. f) și h) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare sectorului financiar bancar și nebanancar.

5. Metodele alternative de soluționare a litigiilor

Cât privește redacția propusă pentru art. 8, prin introducerea literelor r) – soluționează petițiile, inclusiv prin utilizarea metodelor alternative de soluționare a litigiilor; s) – realizează alte atribuții potrivit cadrului normativ ce reglementează activitatea subiecților supravegheați.

Obiectivele autorității publice competente pe domeniul protecției consumatorilor pe de o parte, și cele de soluționare alternativă a disputelor, pe de altă parte, pot fi divergente, de aceea este nevoie de o delimitare foarte clară. Este recomandabil ca instituția de supraveghere pe domeniul protecției consumatorilor să difere de instituția competentă în soluționarea alternativă a litigiilor. În acest sens, se atestă un potențial conflict de interese, or, se propune ca Autoritatea

de supraveghere CNPF să verifice conformitatea clauzelor contractuale cu cadrul normativ și, tot ei îi revine competența de soluționare a unor eventuale litigii. Conform legislației europene procedurile de soluționare alternativă a litigiilor sunt oferite de entități neutre, extrajudiciare – conciliatori, mediatori, arbitri, ombudsmani, platforme pentru reclamațiile consumatorilor. Scopul lor este să faciliteze întâlnirea dintre cele două părți implicate (clientul și comerciantul), în vederea soluționării litigiului.

Entitățile de soluționare alternativă a litigiilor trebuie să îndeplinească anumite criterii stricte de calitate, care să garanteze că sunt în măsură să trateze litigiul în mod eficient, echitabil, independent și transparent.

Dacă facem tangență cu legislația României, pentru soluționarea alternativă a litigiilor în domeniul financiar-bancar este instituită Centrul de Soluționare a litigiilor în domeniul bancar (CSALB).

6. Modul de evaluare a bonității consumatorului

Considerăm nejustificată abrogarea art. 8 din Legea 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, deoarece această prevedere este armonizată cu actele normative UE în materie de credit de consum și stabilește că în vederea evaluării bonității se pot obține date atât de la consumator, cât și pe baza consultării bazelor de date relevante.

La fel, se indică cerința de a actualiza informația pentru majorarea valorii totale a creditului. Astfel considerăm necesară păstrarea acestor prevederi legale armonizate cu directivele UE.

7. Referința la Regulamentele interne

Cu referire la art. 24 alin. (3) considerăm nejustificată substituirea cuvintelor *“termenul și condițiile prevăzute de lege”* cu cuvintele *„conformitate cu regulamentul privind mecanismele de soluționare a pretențiilor/reclamațiilor consumatorilor care urmează a fi aprobat de către creditor”*. Entitățile financiare sunt obligate să răspundă la toate reclamațiile și petițiile adresate în conformitate cu legislația și nu în conformitate cu propriile reglementări interne.

Reglementările interne vizează propria organizare internă a entității, iar în relația cu consumatorul acesta trebuie să primească un răspuns în termenul și prin mijlocul prevăzut de lege. Asemenea modificare poate crea confuzii în aplicare atât pentru consumator, cât și pentru entitățile de prestare a serviciilor financiare.

În context reamintim de inițiativele recente ale ministrului economiei în legătura cu simplificarea condițiilor de desfășurare a activității de întreprinzător, inclusiv prin anularea mai multor acte de organizare interioară a activității companiilor, impuse prin lege (de exemplu

anularea Registrului reclamațiilor), iar conformarea suplimentară unui regulament intern contravine acestor principii de debirocratizare în activitatea antreprenorială.

8. Corelarea proiectului de lege cu cerințele BNM

Se propune corelarea art.24 alin 5 a Legii nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori cu pct.46 a Regulamentului BNM nr.158/2020 cu privire la cerințele de publicare a informațiilor de către bănci, cu păstrarea abordării actuale a BNM.

Modificările referitoare la publicarea pe paginile web oficiale a calculatorului financiar deja le regăsim în pct. 31 alin. 3) din Hotărârea BNM nr.158 din 09.07.2020 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele de publicare a informațiilor de către bănci, fiind o dublare a prevederilor și nefiind clar care este entitatea care va supraveghea respectarea prevederii respective, existând o dublare și a funcțiilor de control.

9. Propuneri suplimentare

9.1. Propunem introducerea unui alineat nou în art. 15 din Legea 202/2013, care să permită creditorului să intervină de sine stătător prin renunțarea sau reducerea unor creanțe, în cazul în care au avut loc anumite greșeli sau erori, în acest caz creditorul urmează să transmită o notificare consumatorului, cu degrevarea de răspundere.

“(8¹) Creditorul este în drept să notifice consumatorul în corespundere cu art. 22 alin.(4) Cod Civil despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor sau altor modificări clauzelor în favoarea consumatorului, inclusiv urmare a renunțării de la încasarea unor sume care contravin alin. (7) și (8), fără necesitatea încheierii unui acord adițional. În cazul renunțării de către creditor de la încasarea sumelor care contravin alin. (7) și (8), răspunderea contravențională și civilă a creditorului este înlăturată.”

9.2. Pentru a asigura claritate și predictibilitate în aplicarea normelor se propune ca noțiunea “grafic de plăți” să fie completată în final cu textul “Graficul de plăți poate fi inclusiv în anuitate (rate egale compuse din suma crescătoare a creditului și suma descrescătoare a dobânzii) sau în descreștere (rate în descreștere compuse din sume egale a creditului și suma descrescătoare a dobânzii)”

10. Referitor la intrarea în vigoare a Legii

Din textul proiectului legii supuse consultării publice, rezultă că autoritatea CNPF se extinde asupra băncilor ca subiecți ai reglementării și supravegherii în domeniul protecției drepturilor consumatorilor din data de 01.01.2024 (alin. (1) art. IX “Dispoziții finale și tranzitorii”),

respectiv rezultă logic că restul prevederilor ce țin de raport între banca și CNPF pe domeniul protecției consumatorilor la fel întră în vigoare din data de 01.01.2024.

Totuși în Nota este specificat că pe domeniul contractelor de credit cu consumatorii legea se aplică începând cu 01.07.2023, ceea ce nu corespunde textului legii. Astfel, se consideră necesar de modificat Nota informativă la proiectul Legii în corespundere cu textul proiectului Legii, și asigurarea intrării în vigoare a tuturor prevederilor cu referire la bănci, din 1 ianuarie 2024.

Suplimentar, privitor la art. 26 din Art. IV. Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.191-197, art.619), lipsesc prevederi clare care să prevadă acțiunile care urmează să fie întreprinse de bănci în legătura cu contractele de credit pentru clienții (consumatorii existenți), care au fost încheiate înainte de termenul de intrare în vigoare a modificărilor propuse în proiect.

De asemenea, întrucât proiectul de lege vizează modificarea mai multor acte normative aplicabile diferitor subiecți aferent atribuțiilor CNPF, conform cărora CNPF urmează să-și exercite controlul și supravegherea în domeniile specificate în proiectul dat, intervenim cu următoarele propuneri și obiecții:

1. Referitor la modificarea Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.

Reținem că, proiectul de lege, în esență, prevede acordarea dreptului CNPF-ului de a exercita control asupra modului respectării de către bănci a prevederilor legislației privind protecția consumatorilor, pentru ce băncile urmează să achite CNPF-ului taxe de: până la 0,05% din valoarea medie anuală a soldului creditelor acordate persoanelor fizice și până la 0,02% din valoarea medie anuală a soldului depozitelor persoanelor fizice (liniuta 8 și 9 de modificare a lit. h) alin. (1) art. 6 a Legii nr. 192/1198).

În acest context, potrivit declarațiilor Conducerii CNPF, expuse în cadrul consultărilor publice, suma taxelor care se vor încasa anual de pe sistemul bancar va fi de circa **16 mil.** MDL, sumă, care este foarte majorată și reprezintă mai degrabă, o **ingerință** în privința dreptului de proprietate asupra bunurilor băncilor, garantat atât de Constituția Republicii Moldova cât și de art. 1 a Primului Protocol Adițional la CEDO.

Illegalitatea, și respectiv, caracterul abuziv al obligației impuse băncilor de achitare a acestor taxe, se bazează pe următoarele argumente:

(i) supravegherea respectării de către bănci, inclusiv alți profesioniști ai pieței, a legislației cu privire la contractele de credit pentru consumatori — reprezintă o **activitate/funcție publică, asumată, potrivit legii, de organele de stat, și, care sunt finanțate de la bugetul de stat;**

(ii) CNPF-ului nu pot acorda, potrivit legii, asemenea competențe, iar un organ de stat (Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor) cu competențe depline în acest domeniu, deja există.

Astfel, referitor primului argument:

Potrivit Legii nr. 105/2003, protecția drepturilor consumatorilor de către stat se realizează de către Guvern (a se vedea art. 6 lit. a) și art. 12).

Conform Programului de activitate a Guvernului Republicii Moldova „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” 2013-2014, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 560/2013, s-a aprobat Strategia în domeniul protecției consumatorilor pentru anii 2013-2020, responsabil de implementarea Strategiei fiind Ministerul Economiei (actualmente Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării).

Astfel, pentru acțiunile de acordare a consultațiilor referitoare la contracte încheiate cu consumatorii; asigurarea respectării legislației cu privire la prestarea serviciilor de plată și emiterea de monedă electronică și alte activități în domeniu prevăzute de Strategie au fost atribuite în competența Agenției pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței (actualmente redenumit în **Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor**).

Textul Strategiei prevede că "pentru realizarea acțiunilor planificate pentru implementarea prezentei Strategii, fiecare autoritate responsabilă de executarea acestora va prevedea în bugetul anual resurse financiare.

Fiecare autoritate va aloca din bugetele proprii mijloace necesare pentru finanțarea tuturor măsurilor și intervențiilor particulare planificate spre realizare, conform Planului de acțiuni.

Pentru realizarea unor măsuri ce nu au acoperire financiară, urmează a fi inițiată identificarea surselor de finanțare suplimentară, inclusiv prin apelarea la suportul donatorilor."

Potrivit Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 466/2022, Inspectoratul este autoritate administrativă responsabilă de implementarea politicii statului în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate. Inspectoratul este persoană juridică de drept public, dispune de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova, de conturi trezoreriale, **de mijloace financiare** și materiale, precum și de alte atribute specifice autorităților publice, stabilite în legislație. **Finanțarea și asigurarea tehnico-materială a Inspectoratului se efectuează din contul bugetului de stat** și al altor mijloace neinterzise de lege.

Inspectoratul are misiunea de a **asigura implementarea politicii statului**, exercitarea activităților de supraveghere a pieței și controlul de stat în domeniile de competență, în modul stabilit și în limitele prevăzute de cadrul normativ.

Inspectoratul realizează funcțiile stabilite de prezentul Regulament în următoarele domenii de activitate: 3) protecția consumatorilor (a se vedea pct.2-4, 7, 8 subpct.3).

Potrivit articolului 4 alin.(1) a Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, nr. 181/2014, finanțele publice cuprind totalitatea resurselor financiare acumulate în numele statului și distribuite de către stat pentru îndeplinirea funcțiilor și sarcinilor sale.

În acest sens notăm că, potrivit anexei nr. 3 (Bugetele autorităților finanțate de la bugetul de stat) a Legii bugetului de stat pentru anul 2023, în bugetul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării pentru îndeplinirea de către stat a funcțiilor și sarcinilor sale legate de *Protecția drepturilor consumatorilor au fost alocate 16406,9 mii MDL.*

Respectiv, pentru realizarea acțiunilor planificate pentru implementarea de către **Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor** a Strategiei și politicii statului în domeniul **protecției consumatorilor**, Statul a prevăzut în bugetul anului 2023 resurse financiare, și prin urmare nu se impune obligarea sistemului bancar, prin taxele puse în sarcina acestora, de a finanța activitatea CNPF-ului pentru efectuarea controalelor asupra modului de respectare de către bănci a prevederilor legislației privind protecția consumatorilor.

Mai mult, așa cum în cadrul consultărilor publice CNPF-ul face referire la activitatea în domeniu a ANPC-ului, notăm că ANPC-ul (Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor), care în România este autoritatea de supraveghere pe domeniul protecției consumatorilor – nu este finanțată de către sistemul bancar sau alți participanți ai pieței, însă de către Guvern, așa cum este și firesc să fie finanțată o instituție de stat, dacă îndeplinește funcțiile statului.

Referitor celui de-al doilea argument:

Conform Programului de activitate a Guvernului Republicii Moldova „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” 2013-2014, menționată supra, Ministerul Economiei (actualmente Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării) este instituția de stat responsabilă de implementarea Strategiei, care o realizează prin Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor.

Pe când, la caz, potrivit Legii nr. 192/1998 **privind Comisia Națională a Pieței Financiare**, Comisia Națională a Pieței Financiare este o **autoritate publică autonomă**, responsabilă față de Parlament.

Mai mult, art. 27 alin.(2) din Legea nr. 105/2003, specifică expres că Organul central de specialitate al administrației publice responsabil de elaborarea politicii de stat în domeniul protecției consumatorilor este **Ministerul Economiei**, iar conform alin. (2¹) se indică că Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor este autoritatea administrativă care coordonează la nivel național controlul respectării legislației cu privire la protecția consumatorilor.

Respectiv, întrucât Comisia Națională a Pieței Financiare, conform legii de reglementare, nu este o autoritate subordonată Ministerul Economiei (actualmente Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării), care este Organul central de specialitate al administrației publice responsabil de elaborarea politicii de stat în domeniul protecției consumatorilor, dar este o autoritate publică autonomă, și întrucât Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor Comisia Națională este autoritatea administrativă,

stabilită prin lege să coordonează la nivel național controlul respectării legislației cu privire la protecția consumatorilor, considerăm că nicidecum nu pot fi acordate în competența Comisiei Naționale a Pieței Financiare atribuții pe domeniul verificării băncilor dacă respectă prevederile legale privind protecția consumatorilor.

Într-o altă ordine de idei, notăm că proiectul de lege intră în contradicție cu domeniul de reglementare și supraveghere exercitat asupra băncilor de Banca Națională a Moldovei.

În acest sens notăm că, domeniul contractelor de credit pentru consumatori, în partea ce ține de bănci, referitor la care prin proiectul de lege se încearcă a fi transmis CNPF-ului, este reglementat de Banca Națională a Moldovei prin Regulamentul nr. 101/2022 privind creditarea responsabilă a consumatorilor de către bănci.

Mai mult, reglementarea și supravegherea activității băncilor din Republica Moldova, precum și reglementarea și supravegherea activității de prestare a serviciilor de plată și activității de emisie a monedei electronice reprezintă, potrivit art.5 alin.(1) lit. d) și m) a Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, atribuții de bază a BNM.

Aceleași reglementări se prevăd și de art. 4 alin.(1) a Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor care stabilește că, Banca Națională a Moldovei este autoritatea competentă pentru bănci. În acest sens, BNM exercită atribuțiile de licențiere, reglementare și supraveghere prudențială potrivit prevederilor legii date și Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei.

Respectiv, în condițiile în care în privința unuia și aceluiași sector (serviciile bancare prestate de sectorul bancar) va fi supravegheat și controlat de către două entități de stat diferite, există riscul verificării băncilor și eventual sancționării de către două entități pentru una și aceeași încălcare eventuală, neexistând, în acest sens, o delimitare clară a atribuțiilor care se vor acorda CNPF-ului asupra domeniului bancar.

Mai mult, ținem să menționăm că, pe domeniul bancar, va exista o suprapunere de competențe a CNPF-ului cu cele ale Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, având în vedere că și CNPF-ul și Inspectoratul vor fi în egală măsură competenți să efectueze controlul respectării prevederilor din Codul civil în partea referitoare la contractele încheiate cu consumatorii și constatarea clauzelor abuzive în contracte, or efectuarea acestei verificări se acordă CNPF-ului prin alin. (1¹) care se dorește a fi completat la art. 28¹ a Legii nr. 105/2003, prin care CNPF va fi în drept să efectueze controlul asupra respectării prevederilor art. 1069-1081 a Codului civil, *însă, exact asupra a aceluiași articole a Codului civil (art. 712–720⁴ din redacția Codului civil în vigoare până la 01.03.2019), art. 28¹ alin.(1) a Legii nr. 105/2003 atribuie competența de a efectua același control Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor.*

Prin urmare, proiectul de lege nu respectă principiile de legiferare stabilite la articolul 3 alin. (1) lit. c) și d) a Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, și anume principiile *legalității*

și echilibrului între reglementările concurente, și oportunității, coerenței, consecutivității, stabilității și predictibilității normelor juridice.

Distinct de toate acestea, ținem să remarcăm și faptul că, modificările la actele normative propuse prin proiectul de lege urmează să opereze în domenii a căror reglementare, potrivit art. 5 alin.(1), lit. d), m) și p) (începând cu 01.07.2023) a Legii nr. 548/1995 cu privire la BNM, **țin de atribuțiile Băncii Naționale a Moldovei**, iar conform articolului 6 alin. (3) a Legii nr. 548/1995 - orice proiect de act normativ al autorităților publice care privește domeniile în care BNM are atribuții va fi adoptat după recepționarea avizului Băncii Naționale.

În acest sens, indicăm că, cu încălcarea acestor prevederi și în lipsa avizului BNM, Parlamentul a votat la data de 26 mai 2023 în primă lectură proiectul de lege, nefiind efectuată analiza impactului acestor modificări asupra activității actorilor asupra cărora se va răsfrânge, iar această analiză a impactului de reglementare era obligatorie inclusiv prin prisma art. 34 alin.(4) a Legii nr. 100/2017 și art. 8, 13 a Legii nr. 235/2006.

Comunitatea de afaceri rămâne deschisă pentru asigurarea unui dialog constructiv întru identificarea soluțiilor sustenabile vizând subiectele abordat în interesul tuturor părților implicate.

Cu înaltă considerațiune,

Mariana RUFA
Director Executiv

Executor: Sandra Dolghii
Email: sandra.dolghii@eba.md
Telefon: 069949404, 022907025